

Štetočine kukuruza: kojim sredstvima se boriti?

Štetnost može biti direktna i radikalna po prinos merkantilnog i stočnog kukuruza uz nestajanje biljke (primer: krtice, ptice, sovice) ili indirektna i promenljiva (kukuruzni plamenac u stabljici koji izaziva poleganje, lisne sovice i muve koje utiču na razvoj budućih klipova, stonoge, larve kukuruzne zlatice, valjkasti crvi koji napadaju koren).

Štetočine kukuruza su često potcenjene. Štete zavise od prisustva same štetočine, njenog načina delovanja, vrste, nanete štete, trajanja napada i zdravstvenog stanja biljaka i useva. Ova štetnost može biti direktna i radikalna po prinos merkantilnog i stočnog kukuruza uz nestajanje biljke (primer: krtice, ptice, sovice) ili indirektna i promenljiva (kukuruzni plamenac u stabljici koji izaziva poleganje, lisne sovice i muve koje utiču na razvoj budućih klipova, stonoge, larve

kukuruzne zlatice, valjkasti crvi koji napadaju koren). Ova štetnost takođe može biti indirektna tako što može prenositi virusne bolesti (koje prouzrokuju cikade, mušice) ili gljivična (koje prouzrokuje kukuruzni plamenac). **Jean-Paul Renoux**, stručni savetnik u Udruženju proizvođača kukuruza Francuske, nam daje nekoliko saveta za bolje rešavanje ovih problema.

Hemijska sredstva

Za nekoliko godina, u borbi protiv štetočina sa strategije potpune dezinfekcije zemljišta (na primer: korišćenje Lindana) prešlo se na strategiju zaštite setvene linije (lokalizovani mikroganulati), a zatim na zaštitu klice (tretiranje semena). U pogledu uticaja ovih proizvoda na životnu sredinu, sve veće "ciljane" borbe na direktno okruženje i smanjenje količina aktivnih materija po hektaru smatra se napretkom. U pogledu kontrole štetočina, imamo suprotan efekat: manje uticaja na insekte i manje polivalentnih aktivnih materija koje su specifičnije ciljanoj štetočini.

Agronomska sredstva

Izmena kulturnih strategija i tehničkih faza utiču na prisustvo i štetnost štetočina.

- Sve jednostavnija **priprema zemljišta**, smanjenje broja prolaza, napuštanje oranja mogu pospešiti širenje nekih gmižecih (na primer: cikade) ili letećih štetočina (na primer: sovice) na koje priprema manje utiče.

- Korišćenje nekih hemijskih aktivnih materija može ubrzati njihovu **biodegradaciju** delovanjem posebnih mikroflora. Najbolja agronomska praksa bi bila da se menjaju načini delovanja.
- Sve tehnike koje pospešuju **brzinu nicanja** i ukorenjivanje da bi se smanjilo vreme izloženosti štetočinama su plodonosne: dobra priprema zemljišta i/ili starter đubrivo, naročito kada je reč o štetočinama koji napadaju koren (cikade, larve kukuruzne zlatice, valjkasti crvi...). Izbor hibrida dobre otpornosti na početku, sposobnost da se (delimično) kompenzuju gubici gustine mogu biti korisni. Hladnoća, hidromorfna zemljišta povećavaju, uz usporavanje brzine ukorenjivanja, rizike od štetnosti štetočina.
- **Smanjenje i primena ostataka žetve** prethodnog kulture su dodatni izvori parazita koji im pružaju utočište (plamenac, puževi golaći).
- **Direktna setva** (no till) ili lokalizovana setva (strip till) može pospešiti povećanje rizika od štetočina (i parazita: inokulant i gljive).
- **Plodored / monokultura**: pored kukuruzne zlatice, monokultura ne pospešuje posebno povećanje broja štetočina. Velike površine kukuruza koje su raspoložive u istom proizvodnom basenu pospešuju istovremeno množenje parazita iz neke druge kulture (mušice).
- **Pomeranje razmaka setve**: U istom regionu, veliko pomeranje razmaka setve, koje letećim štetočinama nude kulture u svim uzastupnim fazama, produžava vreme izloženosti riziku, naročito kada način delovanja ili reprodukcije parazita zavisi od određenog stadijuma.

Bojan Mijatović dipl.ing. zaštite bilja

PSSS Mladenovac